

S Ü M E G I G Y Ö R G Y

Jancsek Antal festőművész 1956-os képsorozata

Az 1956-os forradalom képzőművészeti alkotásai között számos sorozatot ismerünk, ám Jancsek Antalé most kerül először nyilvánosságra. Az ő neve és művei (csendéletek, táj- és portré-kompozíciók) föl-fölbukkannak a hazai műkereskedelemben, de a nemzetközi sajtó legfontosabbként az 1938-as milánói kiállítását emeli ki (Amsterdam Times, 1982. szeptember-október). Jancsek Antal (1907–1985) festőművész először Podolini-Volkman Artúr magániskolájában, majd a Képzőművészeti Főiskolán tanult Glatz Oszkár, Dudits Andor és Vaszary János mellett. Itthon és külföldön 1931-től szerepelt, ezek sorában utolsó magyarországi tárlatát Budapesten, az Iskola Galériában rendezték meg 1980-ban. A számos európai országban dolgozó művész alkotásai külföldi képtárakban és a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében is megtalálhatók.

Jancsek Adrien festőművész, Jancsek Antal leánya (e művek közlését is neki köszönjük meg) így idézte föl e képsorozat születését: „Az összes munkája a forradalom idején készült. Ezek a művei nem segítettek a karrierjét, 'csak' az életét tette kockára velük. Egyik fülének a hallását elveszítette a mellette becsapódó lövedék miatt, és pár méterre a légnyomás elrepítette. A forradalomban az utcákon, tereken, a házak kapualjába behúzódva dolgozott”. A forradalom helyszínei és történései egy részének hiteles krónikásának mutatják a művek Jancsek Antalt. Kép-párokat igyekezett fogalmazni. Rajzai a helyszíneken készült fölvételek, a látottak gyors rögzítései (leánya szerint a testi épségét is veszélyeztetve), majd ezeket azután a műteremben olajképeken is földolgozta, véglegesítette. Rajz-festmény kép-párjai: Széna tér, Rókus kápolna, Kálvin tér, a Nagykörút több részlete. Az Astoriánál, az Ady Mozinál és a Szabad Nép Székháznál rögzített vázlatait nem fejlesztette festményekké, ám a közel húsz darabos sorozata így is a forradalom helyszíneit dokumentum- és művészi értékűen, expresszíven tárja elénk. Jancsek Antal rajz-festmény sorozata Amberg József, András Tibor, Borsos Miklós, Gebhardt Béla és mások, bizonyosan az események zajlásában, a forradalom egyidejűségében fogant rajz sorozataikhoz kapcsolódnak, azokat teszik teljes körűvé, 1956 Képtárát hiteles művekkel gazdagítják.